

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 21 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—10:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 133 häft. (Nr 166.)

1:o.

Ang.
pension
åt förmannen
L. A. Håkansson.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 13 december 1929 har styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid gevärsfaktoriets Lars Axel Håkansson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Håkansson, som är född den 7 april 1870, varit anställd vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori sedan den 25 april 1893, vilken anställning han fortfarande innehar; att han sålunda tjänat kronan under en tid av omkring 37 år; samt att hans arbetsförmåga på grund av nerv- och öronsjukdom samt ledgångsreumatism är i hög grad nedsatt.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1929 anför, att styresmannen framhållit det önskvärda i att Håkansson bereddades en särskild erkänsla för det gagnarika arbete han under sin långa tjänstetid nedlagt vid gevärsfaktoriets. Genom hans ständiga arbete på att förenkla och rationalisera arbetsmetoderna och sålunda förbilliga kostnaderna, genom hans energi, osjälviska intresse och uppfinningsrikedom hade mycket avsevärda belopp under de sista 20 åren kunnat besparas staten. Enbart beträffande ackordsprisen å 6.5 mm. vapen uppginge dessa besparingar till omkring 50,000 kronor. En beräkning av inbesparade utgifter å övriga arbeten erbjöde större svårighet, men skulle densamma utan tvivel komma att utvisa ett lika stort belopp. På dessa grunder och med stöd av 1923 års riksdags beslut beträffande arbetaren vid ammunitionsfabriken L. G. Öhman hade styresmannen hemställt, att det belopp, som kunde komma att tillmätas Håkansson, sattes till 2,500 kronor för år räknat.

Med anledning av vad sålunda anförts funne artilleridepartementet billigt, att Håkansson genom pension bereddades någon hjälp till livsuppehälle, och ansåge sig departementet i fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen, med hänsyn till de omständigheter, som av styresmannen framhållits, och med särskilt avseende fäst vid den nytta kronan haft av de utav Håkansson uppfunna besparande arbetsmetoderna, böra såsom pension föreslå 2,500 kronor om året. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Håkansson en årlig pension av 2,500 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin nuvarande anställning vid gevärsfaktoriets.

Statskontoret, som den 14 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anför, att goda skäl syntes föreligga för utverkande av pension åt Håkansson, när han efter långvarigt och synnerligen väl vitsordat arbete vid faktoriets inom kort nödgades till följd av försämrat hälsotillstånd lämna sin anställning därstädes. Mot vad i sådant avseende föreslagits av arméförvaltningens artilleridepartement hade statskontoret med hänsyn till de särskilda omständigheter, som åberopats för ett högre pensionsbelopp i

detta fall än som eljest plägade förekomma, intet att erinra; och ville statskontoret framhålla, att det pensionsbelopp av 1,800 kronor, som 1923 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljat arbetaren L. G. Öhman, numera med inberäkning av pensionstillägg enligt kungörelsen nr 360/1922 och pensionsförhöjningar enligt kungörelsen nr 280, 1925 motsvarades av ny pension å 2,280 kronor samt att pensionen åt en förman plägade bestämmas till något högre belopp än pensionen till annan arbetare, vadan det åt Håkansson föreslagna beloppet torde kunna vid jämförelse med Öhmans pension anses såsom riktigt avvägt.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag icke har annat att erinra emot vad myndigheterna föreslagit än att pensionsbeloppet för att bliva i helt krontal jämnt delbart med tolv bör bestämmas till 2,508 kronor, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Lars Axel Håkansson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,508 kronor.

2:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens fortifikationsdepartement överlämnad skrivelse den 3 juli 1929 har *platsbefälhavaren å Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension från och med den 1 juli 1930 åt maskinisten vid varmbadinrättningen därstädes Alfred Björk.

Ang.
pension åt
maskinisten
A. Björk.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Björk, som är född den 1 augusti 1866, dels varit stamanställd vid Karlsborgs artillerikår under tiden 1 november 1887—31 oktober 1895, dels ock haft anställning vid Karlsborgs fästningsbyggnad från och med den 8 april 1896 med tjänstgöring såsom maskinist vid varmbadinrättningen i Karlsborg sedan den 1 oktober 1896; att han sålunda tjänat kronan i mer än 41 år; att han varit anställd medelst kontrakt; att han uppburit i avlöning 1,980 kronor för år, exklusive dyrtids-tillägg, jämte förmån av fri bostad, vedbrand och ljus, värderad till omkring 290 kronor för år; att han på grund av åderförkalkning och genom ålder nedsatta kroppskrafter är oförmögen att med arbete försörja sig; att han under sin tjänstgöring på ett tillfredsställande sätt fullgjort sina åligganden; samt att han är medellös.

Chefen för västra arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti yttrande till Kungl. Maj:t den 18 december 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att Björk genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och ansåge de-

partementet med hänsyn till Björks långa tjänstetid och övriga föreliggande omständigheter sig böra föreslå, att pensionen bestämdes till 1,500 kronor för år. Departementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Björk en årlig pension av 1,500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han entledigades från sin anställning i statens tjänst.

Statskontoret, som den 20 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att statskontoret icke hade i annat avseende något att erinra mot vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement i detta ärende hemställt än försåvitt anginge det föreslagna pensionsbeloppet. Visserligen hade ett pensionsbelopp av nära nog samma storlek som det för Björk föreslagna undantagsvis beviljats förmän bland yrkesutbildade arbetare i statens tjänst, såsom framginge av 1928 års riksdags beslut om pension å 1,452 kronor åt vardera av verkstadsföreståndarna Ek och Mellqvist, vilka uppnått 70 års ålder och tjänat staten i omkring 40 år samt vid avgången innehaft jämförelsevis hög avlöning. Eljest plägade pensionen till mästare och förmän även efter lång tjänstetid icke sättas högre än 1,260 kronor; exempelvis hade skraddarmästaren Winberg (76 levnads- och 46 tjänstår) enligt beslut av 1929 års riksdag erhållit pension å sistnämnda belopp. På grund härav och då det föreslagna pensionsbeloppet syntes väl högt även vid jämförelse med Björks avlöning, som inberäknat värdet av naturaförmåner uppginge till i runt tal 2,270 kronor, syntes pensionsbeloppet för honom böra begränsas till 1,260 kronor.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Björk beredes pension av stats medel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid varmbadinrättningen i Karlsborg Alfred Björk må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

3:o.

Uti en till generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet ställd, till arméförvaltningens artilleridepartement överlämnad skrivelse den 3 augusti 1929 har *tygmästaren vid Karlsborgs tygstation* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid nämnda tygstation Christian Emil Rolf Svensson Lindell.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindell, som är född den 24 augusti 1867, dels varit stamanställd vid Göta och Norrlands artilleriregementen under sammanlagt omkring 6 år, dels ock tjänstgjort såsom arbetare vid Karlsborgs tygstation i över 35 år; att han på grund av arten av

Ang.
pension åt
tyggarbetaren
C. E. R. S:son
Lindell.

honom anförtrodda arbetsuppgifter vid tygstationen kan anses hava innehaft förmans tjänsteställning; att han fullgjort sina tjänståligganden på bästa möjliga sätt; samt att han är medellös.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 december 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att Lindell genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge sig departementet böra föreslå ett årligt belopp av 1,524 kronor. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Lindell en årlig pension under hans återstående livstid av 1,524 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid tygstationen.

Statskontoret, som den 20 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, i huvudsak, att ämbetsverket icke i annat avseende hade något att erinra mot vad arméförvaltningens artilleridepartement i detta ärende hemställt än försåvitt anginge det föreslagna pensionsbeloppet. Visserligen hade ett pensionsbelopp av nära nog samma storlek som det för Lindell föreslagna undantagsvis beviljats förmän bland yrkesutbildade arbetare i statens tjänst. Eljest plägade emellertid pensionen till mästarare och förmän även efter lång tjänstetid icke sättas högre än 1,260 kronor. På grund härav och då det föreslagna pensionsbeloppet syntes väl högt även i jämförelse med Lindells avlöning, som uppginge till i runt tal 2,780 kronor, syntes pensionsbeloppet för honom böra begränsas till 1,260 kronor.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Lindell bör beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid Karlsborgs tygstation Christian Emil Rolf Svensson Lindell må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

4:o.

Uti särskilda skrivelser till arméförvaltningens civila departement den 4 november 1929 har *chefen för krigsskolan* hemställt om beredande av pension åt extra ordinarie befattningshavarna vid krigsskolan, hovslagaren Martin Albin Andersson, gymnastikvaktmästaren Jakob Viktor Johansson och slottsvaktmästaren Johan Gottfrid Holmer.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Andersson*, att han, som är född den 1 mars 1863, efter fast anställning vid Göta livgarde, varunder han avlagt underofficersexamen,

*Ang.
pension åt
vissa e. o.
befattnings-
havare vid
krigsskolan.*

sedan den 31 mars 1892 varit anställd vid krigsskolan, samt att han inom kort till följd av hög ålder kommer att lämna sin anställning därstädes;

beträffande *Johansson*, att han, som är född den 16 maj 1865, efter fast anställning vid Svea livgarde, sedan den 28 juli 1890 varit anställd vid krigsskolan, samt att han till följd av hög ålder och nedsatt arbetsförmåga inom kort kommer att lämna sin anställning därstädes; samt

beträffande *Holmer*, att han, som är född den 14 september 1868, efter fast anställning vid Livgardet till häst, varunder han avlagt underofficers-examen, sedan den 1 november 1894 varit anställd vid krigsskolan, samt att han till följd av hög ålder och sjuklighet inom kort kommer att lämna sin anställning därstädes.

Vidare inhämtas av handlingarna, att ifrågavarande befattningshavare för upprätthållande av sina befattningar uppbära lön enligt 5:e lönegraden i löneplanen för e. o. tjänstemän (S. F. S. nr 215/1928), samt att de fullgjort sina åligganden på ett mönstergillt sätt och alltid fört en hedrande vandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 november 1929 anfört, att med hänsyn till Anderssons höga levnadsålder samt Johanssons och Holmers åtminstone relativt höga ålder och nedsatta kroppskrafter samt i betraktande av samtliga ifrågavarande befattningshavares långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ansåge departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att åt dem vid avgång ur tjänst bereddes något årligt understöd av statsmedel för deras återstående levnad. Vad anginge beloppet av ett dylikt understöd, finge departementet erinra därom, att de senaste tre årens riksdagar tillerkänt arbetare vid försvarsväsendet, vilka icke intoge förmans ställning och kunnat räkna 30—35 tjänstår, pensioner å 996 kronor för år (jfr prop. nr 138/1928 p. 5 och prop. nr 46/1929 p. 2 och 5) samt dylika arbetare med längre tjänstetid pensioner å 1,152 kronor för år (jfr prop. nr 135/1927 p. 7, 10, 17, 18 och 19, prop. nr 57/1928 p. 7 och 8 samt prop. nr 137/1929 p. 1). Enär här ifrågavarande befattningshavare, som i avlönings- och pensionshänseende torde kunna likställas med arbetare vid försvarsväsendet, vilka ej intoge förmans ställning, kunde räkna minst 35 tjänstår, även om hänsyn icke toges till den tid, de varit fast anställda vid vederbörligt regemente, syntes med tillämpning av nyssnämnda pensioneringsgrunder pensionsbeloppen böra för var och en av dem fastställas till 1,152 kronor. Pensionerna torde, i enlighet med vad i allmänhet plägat ske, böra av vederbörande tillträdas från och med månaden näst efter den, varunder avgång ur tjänst ägde rum. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att en var av Andersson, Johansson och Holmer finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Statskontoret, som den 18 december 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att då statskontoret icke funne anledning till någon erinran mot vad arméförvaltningens civila departement föreslagit, tillstyrkte statskontoret, att hos riksdagen måtte göras framställning i överensstämmelse med nämnda departements hemställan.

I likhet med myndigheterna anser jag, att pensioner av statsmedel böra beredas ifrågavarande befattningshavare. Emot de föreslagna pensionsbelloppens storlek har jag intet att erinra.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av extra ordinarie befattningshavarna vid krigsskolan, hovslagaren Martin Albin Andersson, gymnastikvaktmästaren Jakob Viktor Johansson och slottsvaktmästaren Johan Gottfrid Holmer må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

5:o.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 16 december 1929 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt arbetarna vid fabriken Karl Gustaf Fredrik Nybom, Johan Andersson och Johan Fredrik Sjöberg.

Ang.
pension åt
vissa
arbetare vid
ammunitions-
fabriken.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Nybom*, att han, som är född den 6 oktober 1869, varit anställd vid ammunitionsfabriken under tiden 5 mars 1904—17 december 1918 samt från och med den 18 januari 1922 och sålunda tjänat kronan i mer än 22 år, samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,900 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Andersson*, att han, som är född den 12 maj 1870, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 26 augusti 1907 och sålunda tjänat kronan i mer än 22 år, samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,250 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; samt

beträffande *Sjöberg*, att han, som är född den 25 juli 1866, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 22 augusti 1903 och sålunda tjänat kronan i mer än 26 år, samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,180 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg.

Vidare inhämtas av handlingarna, att ifrågavarande arbetare på grund av sjukdom hava väsentligt nedsatt arbetsförmåga, samt att deras arbete i statens tjänst blivit väl vitsordat.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 december 1929 anfört,

att departementet ansåge billigt, att ifrågavarande arbetare genom pension bereddnes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Beträffande storleken av de ifrågasatta pensionerna funne sig departementet, med hänsyn till nämnda personals anställningstid och övriga föreliggande omständigheter, böra föreslå, för Nybom 840 kronor, för Andersson 840 kronor och för Sjöberg 912 kronor. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja omnämnda arbetare vid ammunitionsfabriken pension med de av departementet angivna beloppen, att utgå under deras återstående livstid från och med månaden näst efter den, då de entledigades från sin anställning vid fabriken.

Statskontoret, som den 20 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att på grund av vad i ärendet blivit meddelat och anfört syntes skäl föreligga för utverkande av någon pension åt ifrågavarande arbetare; och då de föreslagna beloppen överensstämde med vad som plägade beviljas yrkesutbildad arbetare i statstjänst med ungefär motsvarande tjänstetid, tillstyrkte statskontoret, att åtgärd vidtoges i enlighet med arméförvaltningens artilleridepartements hemställan.

I liknande fall har vid en tjänstetid mellan 20 och 30 år ett pensionsbelopp av 900 kronor ansetts skäligt (jfr prop. nr 137/1929, punkt 1, angående pension åt, bland andra, faktoriarbetaren J. O. Carlsson, prop. nr 57/1928, punkt 8, angående pension åt, bland andra, tygarbetaren Walerius samt riksdagens skrivelse nr 214/1927, punkt 59, angående pension åt ett flertal faktoriarbetare). Med hänsyn härtill har jag funnit mig böra föreslå, att pensionerna för en var av Nybom, Andersson och Sjöberg bestämmas till nämnda belopp.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av arbetarna vid ammunitionsfabriken Karl Gustaf Fredrik Nybom, Johan Andersson och Johan Fredrik Sjöberg må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

6:o

Ang.
pension åt
tygarbetaren
E. J. Wik-
ström.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 5 augusti 1929 har *tygmästaren vid Bodens tygstation* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid nämnda tygstation Erik Johan Wikström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Wikström, som är född den 13 februari 1870, varit anställd dels omkring 2½ år vid statens järnvägsbyggnader, dels under tidsperioderna 21 november 1901—3 augusti 1909, 20 september—3 november 1909 och 13 juli—1 september 1917 vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, dels ock sedan den 21 januari 1919 såsom snickare vid Bodens tygstation; att han sålunda varit anställd i statens

tjänst under sammanlagt över 21 år; att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,800 kronor för år; att hans arbetsförmåga är nedsatt på grund av ålderdomssvaghet; samt att han städe varit arbetsam och skötsam.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleri-departement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 december 1929 anført, att tygmästaren till stöd för framställningen framhållit, att Wikström, som på grund av ålder och därav nedsatt arbetsförmåga borde erhålla avsked under år 1930, då han uppnådde 60 levnadsår, vore helt beroende av sin arbetsförtjänst, och att han efter erhållet avsked komme att få synnerligen svårt att försörja sig, därest pension icke tilldelades honom. Med anledning av vad sålunda anförts funne departementet billigt, att Wikström, vilken i sitt arbete av tygmästaren väl vitsordats, genom pension bereddades någon hjälp till livsuppehälle, och ansåge sig departementet med hänsyn till Wikströms anställningstid och till övriga föreliggande omständigheter böra föreslå, att pensionen bestämdes till ett årligt belopp av 816 kronor. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Wikström en årlig pension av 816 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin nuvarande anställning vid tygstationen.

Statskontoret, som den 20 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att på grund av vad i ärendet förekommit syntes skäl föreligga för utverkande av någon pension åt tygarbetaren Wikström; och då det föreslagna beloppet överensstämde med vad som plögade beviljas yrkesutbildad arbetare i statstjänst med ungefär motsvarande tjänstetid, tillstyrkte statskontoret, att åtgärd vidtoges i enlighet med arméförvaltningens artilleridepartements hemställan.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag icke har något att erinra emot det av myndigheterna föreslagna pensionsbeloppets storlek, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid Bodens tygstation Erik Johan Wikström må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 816 kronor.

7:o.

I skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 26 april 1929 har *chefen för Upplands regemente* gjort framställning om beredande av pension åt biträdande föreståndaren vid regementets tvättinrättning Carl Oskar Fredrik Ström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Ström, som är född den 7 juni 1866, under tiden 6 oktober 1888—31 augusti 1925 varit stamanställd vid

Ang.
pension åt
biträdande
tvätt-
föreståndaren
C. O. F. Ström.

Upplands regemente; att han alltsedan den 1 september 1921 — efter att dessförrinnan under en tid av omkring ett år hava tjänstgjort i nämnda regementes tvättinrättning — varit föreståndare för tvättinrättningen, vilken befattning han fortfarande uppehåller, ehuru numera såsom biträdande föreståndare under fackutbildad ledare; att hans avlöning under de senare åren uppgått till 2,400 kronor för år, vartill kommit förmån av fri bostad med bränsle och lyse; att han åtnjuter årligt underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med 160 kronor samt årligt understöd från Upplands regementes korpals- och soldatpensionskassa med 15 kronor; att han lider av vissa sjukdomar, på grund varav hans arbetsförmåga anses vara nedsatt till omkring hälften av den för en fullt arbetsför person normala; att någon förbättring av hans hälsotillstånd icke är sannolik; samt att han på ett mycket berömvärt sätt fullgjort sina tjänståligganden.

Chefen för östra arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 december 1929 anfört, att i betraktande av att Ström kunde åberopa en synnerligen väl vitsordad verksamhet i kronans tjänst, överstigande en tid av 41 år, ansåge departementet det vara med billigheten överensstämmande, att honom efter erhållet avsked tillerkändes något understöd från statens sida för hans återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, hölle departementet före, att då Ströms anställning såsom civil arbetare vid regementet omfattade en tid av allenast omkring 9 år, han icke borde i oreglerad pension erhålla större belopp än 300 kronor för år. Till detta belopp torde böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde förhöjning I 92 kronor och förhöjning II 150 kronor eller tillhopa 242 kronor. Pensionen skulle alltså komma att uppgå till $300 + 180 + 242 = 722$ kronor. Jämlikt § 4 mom. 1 B av sistnämnda kungörelse finge emellertid uti här ifrågavarande fall ny pension utgå med ett belopp av högst 696 kronor. I detta pensionsbelopp torde dock böra inräknas det Ström från Vadstena krigsmanshuskassa tillkommande årliga underhåll av 160 kronor. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Ström finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningstaten uppbära årlig pension till så stort belopp, att densamma, tillika med vad av honom åtnjöttes från Vadstena krigsmanshuskassa, komme att uppgå till sammanlagt 696 kronor.

Statskontoret, som den 24 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att Ströms anställning vid Upplands regementes tvättnrättning icke omfattat längre tid än omkring nio år; och det kunde därför synas i viss mån tveksamt, om någon pension av statsmedel i detta fall kunde beredas. Med hänsyn emellertid till hans långvariga militäranställning vid regementet och hans av sjukdom nedsatta arbetsförmåga ville statskontoret icke motsätta sig, att, såsom arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagit, åt honom utverkades en pension till sådant belopp, att densamma, jämte vad som tillkomme honom i underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, uppginge till 696 kronor för år räknat. Statskontoret tillstyrkte alltså, att åtgärd vidtoges i överensstämmelse med nämnda departements hemställan.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit anser jag billigt, att något understöd beredes Ström utöver vad han äger uppbära från Vadstena krigsmanshuskassa. Emot myndigheternas förslag i förevarande avseende har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att biträdande föreståndaren vid Upplands regementes tvättnrättning Carl Oskar Fredrik Ström må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma, tillika med honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till sammanlagt 696 kronor.

8:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 16 september 1929 har *t. f. chefen för Norra skånska infanteriregementet* gjort framställning om beredande av pension åt förestånderskan för regementets marketenteri Ellen Johansson, född Martinsson.

*Ang.
pension
åt marketen-
teriförestån-
derskan Ellen
Johansson,
född
Martinsson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson, som är född den 5 juli 1880, innehaft anställning vid Norra skånska infanteriregementet dels under tiden 4 december 1905—30 juni 1921 å regementets skrårderverksstad, dels ock sedan den 1 juli 1921 såsom förestånderska för regementets marketenteri; att hon anhållit om entledigande från sistnämnda befattning med utgången av juni månad 1930; att hon vid regementet uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till 960 kronor för år, varjämte hon åtnjutit förmån av fri bostad, kost, bränsle, lyse och tvätt; att hon företer tecken på kronisk sjukdom i lederna samt lider av förhöjt blodtryck och muskelreumatism, på grund varav hennes arbetsförmåga är i avsevärd grad nedsatt; att hon under hela sin tjänstetid ådagalagt aldrig svikande plikttröhet samt arbetsamhet och intresse i sina sysslor; att hon

är medellös; samt att hon sedan den 4 maj 1907 är i äktenskap förenad med arbetaren Bror Julius Johansson, vilken år 1912 lämnade sin hustru och uppgives vara bosatt i Amerika, därifrån han sedermera icke låtit sig avhöra.

Chefen för södra arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 december 1929 anført, att departementet i betraktande av Johanssons synnerligen väl vitsordade verksamhet vid regementet dels under 15 år 7 månader såsom sömmerska, dels ock under 9 år såsom marketenteriförestånderska, vilken senare tjänstgöring jämväl borde tillgodoräknas henne såsom anställning i statens tjänst, med hänsyn tillika till de för henne föreliggande ömmande omständigheter ansåge det vara med billigheten överensstämmande, att hon efter erhållet avsked komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, hölle intendentsdepartementet före, att Johansson, som först den 5 juli 1930 uppnådde en levnadsålder av 50 år och som enligt ingivet läkarbetyg syntes kunna i någon mån genom arbete bidraga till sitt uppehälle, icke borde i oreglerad pension erhålla större belopp än 300 kronor för år. Till detta belopp torde böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde förhöjning I 92 kronor och förhöjning II 150 kronor eller tillhopa 242 kronor. Pensionen skulle alltså komma att uppgå till $300 + 180 + 242 = 722$ kronor. Jämlikt § 4 mom. 1 B av sistnämnda kungörelse finge emellertid uti här ifrågavarande fall ny pension utgå med ett belopp av högst 696 kronor. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johansson finge från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin befattning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Statskontoret, som den 24 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att då omständigheterna i nu förevarande fall syntes böra föranleda till utverkande av någon pension av statsmedel samt det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna beloppet, 696 kronor, icke kunde anses för högt, tillstyrkte statskontoret vidtagande av åtgärd i enlighet med vad nämnda departement hemställt.

Jag biträder myndigheternas förslag om beredande av pension åt Johansson. Även i fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad myndigheterna därutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förestånderskan för Norra skånska infanteriregementets marketenteri Ellen Johansson, född Martinsson, må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

9:o.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 18 oktober 1929 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt arbetarna vid fabriken avdelning å Marieberg Carl Vilhelm Andersson och Lars Gustaf Gran.

Ang.
pension åt
två arbetare
vid ammunitionsfabriken.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, beträffande *Andersson*, att han, som är född den 29 december 1860, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 15 maj 1914; att han sålunda tjänat kronan i omkring 15 år; att hans arbetsinkomst under åren 1926—1928 uppgått till i medeltal omkring 3,300 kronor för år samt för tiden därefter, då han till följd av ohälsa haft kortare arbetstid, till i medeltal omkring 2,000 kronor för år; att han på grund av ålderdomssvaghet, höggradig åderförkalkning och kronisk nervsjukdom är fullständigt oförmögen att genom arbete försörja sig; att han under sin anställningstid städse iakttagit ett hedrande uppförande; samt att han är medellös; och

beträffande *Gran*, att han, som är född den 22 februari 1863, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 3 september 1914, vilken anställning han fortfarande innehar; att han sålunda tjänat kronan i omkring 15 år; att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,000 kronor för år; att han på grund av hjärtfel och åderförkalkning är fullständigt oförmögen att genom arbete försörja sig; att han under sin tjänstetid städse iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsförmåga; samt att han är medellös.

Uti sin förenämnda skrivelse har *styresmannen för ammunitionsfabriken* erinrat om att arméförvaltningens artilleridepartement i skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 januari 1929, på av styresmannen gjord framställning i ämnet, hemställt om beredande av pension åt ifrågavarande arbetare. Statskontoret, som den 29 januari 1929 avgivit utlåtande i ärendet, hade, enär Andersson och Gran för det dåvarande räknade allenast 14 tjänstår, ifrågasatt, att de i stället måtte vid avskedet tillerkännas gratifikation för en gång. Genom brev den 8 februari 1929 hade Kungl. Maj:t medgivit, att till en var av Andersson och Gran finge utbetalas gratifikation för en gång av 500 kronor vid avgång från anställning vid ammunitionsfabriken. Då emellertid ifrågavarande arbetare kunnat i viss utsträckning beredas sysselsättning med lättare arbete vid fabriken, hade nämnda medgivande icke trätt i verkställighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleri-departement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 november 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att ifrågavarande arbetare genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge sig departementet böra föreslå ett årligt belopp för en var av Andersson och Gran av 900 kronor. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja en var av Andersson och Gran en årlig pension under deras återstående livstid av 900 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då de avginge från anställningen vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret, som den 18 december 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att såsom statskontoret framhållit i sitt den 29 januari 1929 avgivna utlåtande över då föreliggande framställning om beredande av pensioner åt vissa arbetare vid ammunitionsfabriken, hade nu ifrågavarande arbetare vid sin anställning i statstjänst redan överskridit 50 års ålder; och med hänsyn härtill och då deras tjänstetid uppgått till allenast 14 år, hade statskontoret framhållit, att tillräckliga skäl icke kunde anses föreligga för beredande åt dem av pensioner av statsmedel. I enlighet med statskontorets hemställan hade berörda framställning i vad den avsett Andersson och Gran icke föranlett annan åtgärd än att Kungl. Maj:t enligt beslut den 8 februari 1929 medgivit, att av lantförsvarets anslag till extra utgifter finge till en var av dem utbetalas en gratifikation för en gång av 500 kronor vid hans avgång från anställningen vid ammunitionsfabriken. Dessa båda arbetare hade emellertid tillåtits kvarstå och, enligt vad fabriken styresman uppgivit, »kunnat i viss utsträckning beredas sysselsättning med sådant lättare arbete, som av dem kunnat utföras»; och hade därför nämnda medgivande icke trätt i verkställighet.

Genom vad sålunda förekommit hade visserligen Andersson och Gran intjänat ytterligare ett tjänstår och skulle alltså, därest kungörelsen nr 10/1926 om förtidspension m. m. varit i detta fall tillämplig, ägt bekomma sådan pension till belopp av 816 kronor; men för sin del kunde statskontoret icke annat än fortfarande ställa sig synnerligen tveksamt till förevarande pensioneringsfråga. Skulle emellertid med hänsyn till de ömmande förhållanden, som föreläge, pensioner åt dessa arbetare anses böra utverkas, finge statskontoret med erinran, att 1929 års riksdag med bifall till propositionen nr 104 beviljat pensioner å 624 kronor åt arbetarna vid Karlskrona kustartilleriregementes beklädnadsverkstäder Ulrik Jönsson och Thor Johansson, vilka uppnått 65 levnadsår samt 19 respektive 16 tjänstår, framhålla, att högre pensionsbelopp än det, som sålunda tilldelats nämnda arbetare, knappast syntes böra ifrågakomma för Andersson och Gran.

I betraktande av Anderssons och Grans relativt korta tjänstetid och den höga ålder, över 50 år, de innehade, då de anställdes vid ammunitions-

fabriken, har det synts mig tveksamt, huruvida pension borde tillerkännas dem. Emellertid torde man böra beakta, att särskilda rekryteringssvårigheter gjorde sig gällande på hithörande arbetsområden under och närmast efter världskriget, vilket utgör en förklaring till att arbetare, vilka uppnått den höga ålder som de här ifrågavarande, kommo att beredas stadigvarande anställning i statens tjänst. Då det vidare här är fråga om yrkesutbildade kvalitetsarbetare och synnerligen ömmande förhållanden föreligga, har jag ansett mig kunna tillstyrka, att ett mindre pensionsbelopp tilldelas en var av Andersson och Gran. I sådant avseende föreslår jag ett belopp av 624 kronor för år. Enligt vad jag inhämtat, har Andersson lämnat sin anställning den 1 juli 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av arbetarna vid ammunitionsfabriken Carl Vilhelm Andersson och Lars Gustaf Gran må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten ägt eller äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 624 kronor; dock med skyldighet för Andersson och Gran att avstå från den gratifikation för en gång av 500 kronor, som tillerkänts en var av dem genom Kungl. Maj:ts beslut den 8 februari 1929.

10:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 29 juli 1929 har *fortifikationsbefälhavaren i Boden* gjort framställning om beredande av pension åt förmännen vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden Olof Broström, Lars Helmer Olofsson, Nils Robert Isaksson och Johan Axel Nordström samt åt arbetarna vid nämnda byggnadsarbeten Erik Alfred Eriksson, August Sundström och Gustaf Erik Nyström.

*Ang.
pension
åt vissa för-
män och
arbetare vid
fästnings- och
kasern-
byggnads-
arbetena
i Boden.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Broström*, att han, som är född den 15 april 1867, varit anställd dels vid vissa statens järnvägars arbeten under åren 1896—1902, dels ock med vissa uppehåll vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 18 augusti 1903; samt att han tjänat kronan i sammanlagt omkring 31 år;

beträffande *Olofsson*, att han, som är född den 15 december 1867, varit anställd dels vid vissa statens järnvägars arbeten under en tid av omkring 6 år under åren 1891—1901, dels ock med vissa uppehåll vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 15 januari 1902; att han tjänat kronan i sammanlagt omkring 30 år; samt att han äger en hemmansdel, taxerad till 5,800 kronor, varå enligt Olofssons egen uppgift vilar en skuld av 2,700 kronor;

beträffande *Isaksson*, att han, som är född den 13 mars 1870, med ett mindre uppehåll varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 11 november 1901; samt att han tjänat kronan i omkring 28 år;

beträffande *Nordström*, att han, som är född den 7 juni 1869, varit med vissa mindre uppehåll anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 10 september 1904; att han tjänat kronan i sammanlagt omkring 25 år; samt att han är ägare till tre stycken jordbrukslotter, taxerade till 8,700 kronor;

beträffande *Eriksson*, att han, som är född den 24 augusti 1869, varit anställd dels vid vissa statens järnvägars arbeten i omkring 8 år under åren 1891—1899, dels ock med vissa uppehåll vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 9 juni 1902; att han tjänat kronan i sammanlagt omkring 29 år; samt att han äger en jordbruksfastighet, taxerad till 4,900 kronor;

beträffande *Sundström*, att han, som är född den 26 augusti 1870, varit anställd dels vid vissa statens järnvägars arbeten i omkring 3 år (av arméförvaltningens fortifikationsdepartement angivet till omkring 1 år) under åren 1891—1894, dels ock med vissa uppehåll vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 9 maj 1902; att han tjänat kronan i sammanlagt omkring 29 år (av arméförvaltningens fortifikationsdepartement angivet till omkring 27 år); samt att han äger en jordbrukslägenhet, taxerad till 4,500 kronor, varå vilar en skuld av 3,000 kronor; samt

beträffande *Nyström*, att han, som är född den 14 maj 1866, varit anställd dels vid vissa statens järnvägars arbeten i 10 år och 9 månader under åren 1892—1900 samt 1921—1923, dels med vissa uppehåll vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden under tiden 15 juli 1901—22 september 1916 samt från och med den 1 juli till och med den 1 oktober 1927, dels ock vid kasernbyggnadsnämndens arbeten inom garnisonssjukhuset i Boden åren 1923—1925 eller under omkring 3 år; att han tjänat kronan i sammanlagt omkring 23 år; samt att han äger en bostadslägenhet, taxerad till 1,400 kronor, varå vilar en skuld av 500 kronor.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågavarande förmän och arbetare, vilkas arbete i statens tjänst blivit väl vitsordat, på grund av ålder och genom läkarbetyg styrkt sjukdom numera hava så nedsatt arbetsförmåga, att de, i den mån de icke redan lämnat sin anställning i statens tjänst, inom den närmaste tiden komma att entledigas.

Fortifikationsbefälhavaren i Boden har i sin förenämnda framställning om pension åt ifrågavarande förmän och arbetare anfört, bland annat, att deras arbetsförmåga på grund av uppnådd hög ålder numera vore nedsatt och med den tilltagande åldern givetvis komme att ytterligare sjunka, varför deras sysselsättande komme att bliva allt mer tillfälligt för att slutligen helt upphöra, samt att, då de ägnat sina bästa år åt arbete för statens räkning, det finge anses rättvist och billigt, att staten för deras försörjning under deras återstående livstid tillerkände dem en årlig pension att utgå från tiden för avskedet. Vad beträffade vederbörandes anställningstid, hade fortifikationsbefälhavaren vid beräkning av denna för varje arbetare, i likhet med vad vid lämnande av uppgifter vid ansökan om pension för förut pensionerade

fortifikationsarbetare ägt rum, icke fråndragit tiden för under anställningen inträffade uppehåll i arbetet på grund av bristande tillgång på för årstiden lämpligt arbete, enär under dylika uppehåll arbetaren för att få kvarstå såsom fortifikationsarbetare haft att på vid kallelse utsatt tid infinna sig i arbete samt på den grund endast i högst få fall arbete hos annan arbetsgivare under sådan period torde hava kunnat av arbetaren anskaffas, vadan nämnda avbrott för arbetarna endast varit till stor nackdel. För staten däremot hade de nämnda bestämmelserna i ett flertal fall varit till icke ringa fördel, varför det syntes fortifikationsbefälhavaren rättvist, att det fåtal arbetare, som komme i åtnjutande av pension, erhöle den för statens del obetydliga, men för arbetaren värdefulla ökningen av pensionsbeloppet, som de för detta belopp beräknande av fortifikationsbefälhavaren tillämpade grunderna komme att medföra.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 december 1929 anført, att sedan departementet av handlingarna i ärendet inhämtat, att för beräkning av pensionsbeloppet åt förmännen Broström och Olofsson samt arbetarna Eriksson, Sundström och Nyström åberopats anställning, förutom vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, jämväl vid vissa statens järnvägars arbeten, hade departementet i skrivelse till järnvägsstyrelsen anhållit, att styrelsen ville meddela, huruvida de i handlingarna angivna anställningarna vid statens järnvägars arbeten kunde vitsordas, och om styrelsen hade något att erinra däremot, att samma anställningar räknades vederbörande förmän och arbetare tillgodo vid prövningen av ansökningarna om statspension till dem. Till svar härå hade järnvägsstyrelsen i skrivelse till fortifikationsdepartementet den 13 september 1929 meddelat, att styrelsen vid prövning av ansökningar om pension jämlikt kungörelsen den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning icke plägat såsom bevis om anställning godtaga intyg av arbetskamrater eller arbetsförmän i vidare mån än då så erfordrades för ernående av för minimipension stadgat antal tjänstår, varvid iakttoges, dels att sådan komplettering godkändes endast för ett fåtal års anställning, dels ock att ingen annan anställning, intygad av kamrater eller förmän, godkändes såsom styrkt än sådan, som låge i tiden efter första officiellt styrkta anställning. Med tillämpning av dessa allmänna principer hade styrelsen funnit, att därest styrelsen haft att pröva fråga om pensionsrätt för de i departementets skrivelse angivna arbetstagarna enligt förutberörda 1918 års kungörelse, styrelsen icke skulle ansett sig kunna tillgodoräkna andra än Sundström och Nyström någon anställningstid vid statens järnvägar. Av dessa sistnämndas i handlingarna angivna anställningstid vid statens järnvägar skulle styrelsen beträffande Sundström hava godkänt tiden 27 december 1891—26 november 1892 och 20 januari—19 april 1893 samt i fråga om Nyström tiden 17 maj 1921—24 februari 1923. Med anledning av de av järnvägsstyrelsen sålunda

framlagda riktlinjerna för tillgodoräknande av anställningstid vid statens järnvägsbyggnader finge emellertid fortifikationsdepartementet anföra följande.

Vid avgivande av förslag rörande pensionsbeloppen för i Kungl. Maj:ts proposition nr 138 till 1928 års riksdag under punkt 8 angivna förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden hade departementet ansett sig på grund av järnvägsstyrelsens vid nämnda tillfälle avgivna yttrande, vilket av Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition i sammandrag återgivits, böra utan inskränkning eller förbehåll tillgodoräkna vederbörande hela den av arbetsförmän i avgivna intyg uppgivna anställningstiden, där dessa intyg i övrigt kunde vitsordas. Mot detta godtagande av de bilagda intygen syntes Kungl. Maj:t icke haft något att erinra, utan hade Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition hos riksdagen gjort framställning om pension åt ifrågavarande förmän och arbetare med belopp, som beräknats med utgående från av fortifikationsdepartementet för vederbörande angiven sammanlagd anställningstid i statens tjänst. I skrivelse nr 352, punkt 31, hade 1928 års riksdag sedermera meddelat sitt bifall till denna Kungl. Maj:ts framställning. Då det enligt fortifikationsdepartementets åsikt icke vore med rättvisa och billighet förenat att vid bedömandet av nu avlämnade anställningsintyg följa mera rigorösa principer än de, som följts år 1928, då det, såsom ovan nämnts, gällt att i likhet med nu tillerkända förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden pension, hade departementet vid uträkningen av vederbörandes sammanlagda anställningstid i statens tjänst tagit samma hänsyn till av arbetsförmän uppgiven anställningstid som vid nyssnämnda tillfälle. Departementet ansåge billigt, att förenämnda förmän och arbetare genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid, och ansåge departementet med hänsyn till anställningstid och övriga föreliggande omständigheter i anslutning till de grunder, som riksdagen under de senaste åren härutinnan tillämpat, sig böra föreslå, att pensioner bestämdes till följande årliga belopp, nämligen: för Broström 936 kronor, för Olofsson 936 kronor, för Isaksson 924 kronor, för Nordström 900 kronor, för Eriksson 876 kronor, för Sundström 852 kronor och för Nyström 816 kronor.

Statskontoret, som den 4 januari 1930 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att statskontoret icke hade annat att erinra mot vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagit än att pensionsbeloppet för Broström, vilket av departementet föreslagits till 936 kronor, syntes böra bestämmas till allenast 900 kronor.

Även jag anser, att ifrågavarande förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden böra erhålla pension av statsmedel. Med hänsyn till den ståndpunkt Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare intagit (jfr prop. nr 138/1928 samt riksdagens skrivelse nr 352/1928) beträffande tjänstårsberäkning för personal vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden har jag funnit mig kunna godtaga de grunder arméförvaltningens fortifika-

tionsdepartement följt i fråga om beräkning av vederbörandes sammanlagda anställningstid i statens tjänst. Med tillämpning av nämnda grunder torde emellertid den tid Sundström tjänat kronan bära angivas till närmare 29 år och icke som fortifikationsdepartementet gjort gällande till närmare 27 år, varför det för honom föreslagna pensionsbeloppet synes bära bestämmas till 876 kronor för år. Vid pensionering av personal av motsvarande kategori som den ifrågavarande hava under de senare åren förmän beviljats något högre belopp än arbetare. För en tjänstetid av mellan 30 och 35 år har åt förman bestämts ett pensionsbelopp av 960 kronor. I betraktande härav synas mig pensionerna åt förmännen Broström och Olofsson bära fastställas till nämnda belopp. I övrigt har jag intet att erinra mot vad av myndigheterna i ärendet föreslagits. Pensionerna torde bära utgå för en var av omförmälda förmän och arbetare från och med månaden näst efter den, varunder han blivit entledigad eller kommer att entledigas från sin anställning vid förenämnda byggnadsarbeten, dock tidigast från och med den 1 januari 1930.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att nedan angivna förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen vid nämnda byggnadsarbeten ägt eller äger rum, dock tidigast från och med den 1 januari 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen: förmännen Olof Broström 960 kronor, Lars Helmer Olofsson 960 kronor, Nils Robert Isaksson 924 kronor och Johan Axel Nordström 900 kronor samt arbetarna Erik Alfred Eriksson 876 kronor, August Sundström 876 kronor och Gustaf Erik Nyström 816 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o —10:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.
